

Leder

Omdrejningspunktet for artiklerne i dette nummer er på forskellig vis, hvordan demokratiske processer udspiller sig i praksis. Demokratiske processer skal i bredeste forstand forstås som nogle, der knytter sig til temaer som transparens, inddragelse, magt og fællesskab. Forfatterne beskæftiger sig med analyser af praksis inden for forskellige velfærdsområder og peger på demokratiske dilemmaer forbundet til disse praksisser. Efter de senere års kritiske analyser af politiske systemer over for menneskers hverdagsliv (eller policy over for praksis) er der i forskningen et tiltagende fokus på ikke kun at fremlægge dilemmaer, som noget der opstår i spændet mellem f.eks. lovgivning og kompleks praksis eller den magtfulde voksne og det svage barn. Fokus er i dag udvidet til også at gå tættere på de processer, dynamikker og levede liv, som udfolder sig i relation til og inden for disse spænd og modstillinger.

Dette nummers artikler kan måske ved første øjekast synes ganske forskellige, men de beskæftiger sig alle med dette forsøg på at gå "tæt på" dilemmaer og forstå deres sammenhænge og implikationer. Artiklernes forfattere forholder sig kritisk til, hvordan demokratiske processer i hvert forskningsfelt kan forstås og konceptualiseres samt hvilke magtforhold, de knytter sig til – men i særdeleshed også hvilken betydning de får for den enkelte borger – det enkelte menneske.

I komikeren Tim Minchins dimissionstale ved University of Western Australia i 2013 (som i øvrigt er blevet flittigt delt på de sociale medier) siger Minchin:

"Most of society's arguments are kept alive by a failure to acknowledge nuance. We tend to generate false dichotomies, then try to argue one point using two entirely different sets of assumptions, like two tennis players trying to win a match by hitting beautifully executed shots from either end of separate tennis courts."¹

Minchin peger her på behovet for nuancer, når vi skal rejse samfundskritikker samt diskutere udvikling og indsatser. En kontinuerlig udpegning af det der står over for hinanden, strides eller synes uforeneligt, kan hjælpe os til at afdække uretfærdigheder, undertrykkelse eller utilsigtede virkninger. Men hvis vi vil deltage i diskussioner, der samler os og retter os mod fremtidig udvikling, eller som Minchin udtrykker det – spille på samme tennisbane, så er der behov for nuanceret viden, som ikke nødvendigvis udelukkende passer ind i den ene eller den anden side af kritikken. Der er behov for viden, som giver os mulighed for både indblik i den nære praksis og samtidig udsyn til fremtidig udvikling.

I dette nummer giver alle artiklerne konkrete bud på disse vigtige nuancer i så forskellige forskningsfelter som folkeskolen, sundhedsvæsenet, dagtilbudsfeltet og det politiske felt. På den måde bliver nummeret en forskningsbaseret replik til politiske, pædagogiske og mellemmenneskelige bestræbelser på at skabe inkluderende og demokratiske strukturer, hverdagspraksisser og samfund, hvor mulighederne

1 <http://www.timminchin.com/2013/09/25/occasional-address/>

for at give sin mening til kende og udvikle sig i fællesskab på en gang synes efterstræbt og undertrykt.

Ditte Høgsgaards artikel bygger på pointer fra hendes ph.d.-afhandling, der undersøgte sundhedsprofessionelles arbejde med forbedringsprocesser gennem et aktionsforskningsprojekt. I sine analyser udfolder forfatteren de kompleksiteter og spændingsfyldte dilemmaer, der har betydning for de sundhedsprofessionelles arbejde med forbedringsprocesser i et sundhedsvæsen under pres. Gennem analysen peges der på, hvordan at forbedre både er infiltreret af en top-down styringskultur, hvor incitamentet er effektivisering i form af et øget flow af patienter og hurtige udskrivelser – og af bottom-up ideologiens forestilling om, at hvis bare de der er tæt på problemstillingen deltager i forbedringsarbejdet, så vil det lykkes. Afslutningsvis reflekterer forfatteren over den absurditet og det åbenlyse ressourcespild, der er forbundet med, at de to styringslogikker fortrænger hinanden og argumenterer for at skabe nye og tværsektorielle samarbejds- og kommunikationsrum.

I Christina Haandbæk Schmidts artikel behandles dilemmaer knyttet til det at udvikle pædagogisk faglighed i politisk styrede hverdagspraksisser. I artiklen behandles mødet mellem policy og praksis fra et pædagogperspektiv og forfatteren peger på, hvordan disse processer rejser konkrete faglige dilemmaer for den enkelte pædagog i daginstitutionen. Med udgangspunkt i spørgsmålet *“Hvordan skaber daginstitutionspædagoger faglighed(er) udspændt mellem egne faglige idealer, etiske og pædagogiske ståsteder og en uddannelsespolitisk læringsdagsorden, der rammesætter, hvad den ‘gode’ pædagogik er i daginstitutionen?”* undersøger forfatteren forskellige pædagogers oplevelser af dette arbejde og kontekstualiserer disse fund i samfundsdiagnostiske analyser af rationaler i uddannelsespolitik.

I sin artikel tager Stine Kaplan os med på en tur igennem sin ph.d.-afhandling og peger

på, hvordan samtalebaserede interventioner mod mobning kan komme til at virke modsat af de professionelle praktikers intentioner. Blandt andet peger Stine Kaplan på, hvordan bestræbelserne på at samarbejde og inddrage børn i løsningen af sociale problemer falder ind i et komplekst magtrum, hvor voksnes definitionsmagt og børns komplekse sociale samspil virker sammen på måder der, i stedet for at svække mobbemønstre i skoleklasser, kan komme til at styrke dem.

Kurt Bendix-Olsen skriver i sin artikel om, hvilke deltagelsesmuligheder vuggestuebørn med handicaps har, når de er i ressourcebørnehuse. I artiklen får vi både et indblik i forskellige måder, hvorpå pædagoger organiserer hverdagspraksis sammen med børnene og hvilken betydning, disse organiseringer har for børnenes mulighed for indflydelse på deres hverdagsliv. Samtidig kobler/skriver forfatteren sig med artiklen ind i mere overordnede diskussioner om inklusion og demokrati i pædagogiske velfærdsinstitutioner og de pædagogiske opgaver i relation hertil.

I Bo Elling og Helle Niensens artikel behandles fænomenet borgerinddragelse i politiske processer i relation til miljøvurderinger. Artiklen beskriver, hvordan borgerinddragelse skal forstås i relation til samfundsmæssig udvikling både lokalt og globalt og viser desuden gennem en række cases, hvordan idealer for borgerinddragelse i miljøvurderinger ikke mødes i konkrete håndteringer på det politiske og praktiske niveau. Endelig byder artiklen gennem sin analyse på forslag til, hvordan demokratiske processer i forhold til borgerinddragelse og bæredygtighed kan styrkes.

Vi ønsker læserne god fornøjelse med de mangefacetterede, nuancerede og spændende artikler.

Lærke Testmann, Charlotte Mathiassen og Dorte Kousholt